

Törmäämöt, Ekosysteemikoulut ja valtion ennakoijien verkosto

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan kuuleminen 17.10.2026

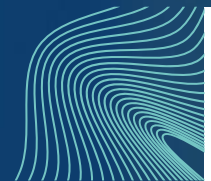
Liisa Virolainen, Työelämä ja kestävyys –yksikkö, VK, ja Johanna Kotipelto, Vero

Töissä
Suomelle

Kestävyys
yhdessä

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Mitä: Organisaatorajat ylittävää valtionhallinnon kehittämistä yhdessä ilmiölähtöisesti asiakas/kansalainen/yritys keskiössä. ”**Parasta palvelua on se, ettei palvelua tarvita lainkaan.**” Vrt. esitänetty veroilmoitus.

Kasvatetaan tietoisuutta käynnissä olevista hankkeista ja ilmiöistä.

Luodaan yhteistä, jaettua ymmärrystä systeemistä tunnistuen, mikä on kunkin toimijan vaikutus arvoketjussa.

Yhdistetään yksittäisiä irrallisia palveluja elämäntapahtuma- tai liiketoimintatapahtumalähtöiseksi kehittämiseksi

Resursseja säästyy, kun päällekkäisyyksiä karsitaan ja kehittäminen tehostuu.

Kasvatetaan yhteiskunnan resilienssiä: olemme laajemmin samojen asioiden äärellä ja käytämme yhteisiä voimavaroja fiksummin ja kokeillen.

Miksi: Kytkeytynyt, nopeasti muuttuva epävakaa maailma ei tunne hallinnonala- tai sektorirajoja. Taloudellinen niukkuus.

Törmäämöt

- kaikille avoimet perjantaitreffit

16.10.2025

Liisa Virolainen, Työelämä ja kestävyys –yksikkö, VK, ja Johannan Kotipelto, Vero

Töissä
Suomelle

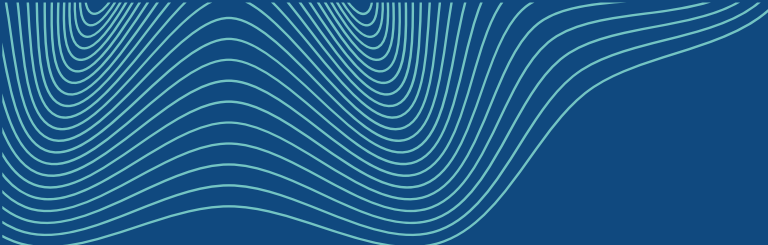

Kestävyys
yhdessä

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

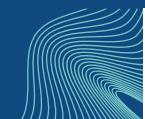
Törmäämössä

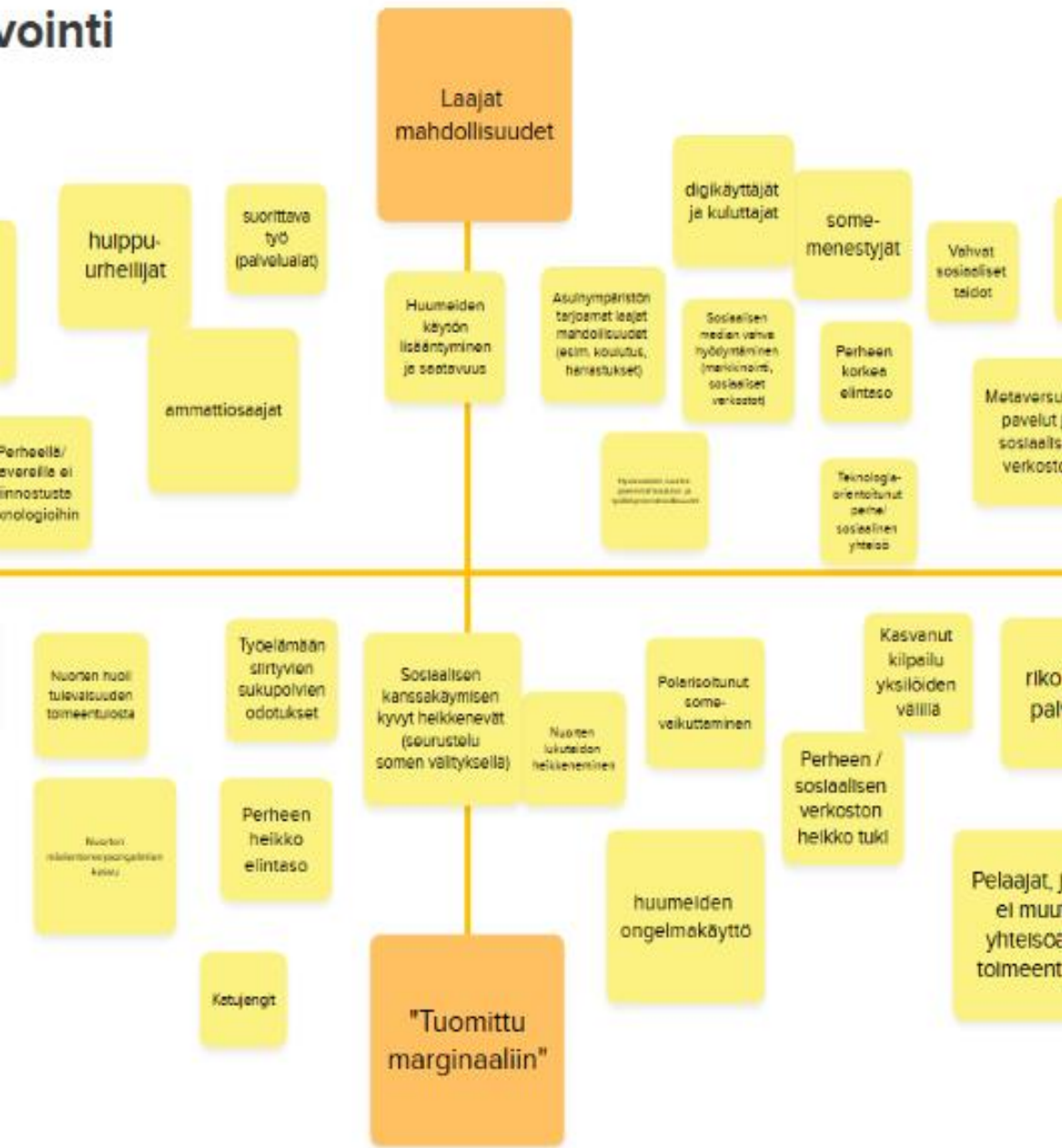
- Asiantuntijat eri puolilta julkishallintoa ja yhteiskuntaa kohtaavat tavoitteenaan löytää uusia ratkaisuja yhteisiin haasteisiin.
- V. 2015 lähtien järjestetty kerran kuussa perjantaisin klo 8.00-9.00.
- Alustajina sekä hallinnon sisäisiä että ulkoisia asiantuntijoita.
- Viimeaikaisia teemoja mm. hyvinvointitalous (STM, THL, Kela), tulevaisuusvuoropuhelu (TTL), Etyj (UM), Tutki hallintoa (VK), yhteiset työympäristöt ja Suomi-pisteet (VM), Teknologia ja ajan henki (Traficom), Vihreällä osaamisella kohti toivottavia tulevaisuuksia (Demos), #ToivoTeoiksi2025 (Sitra, Diakonissalaitos ja Tulevaisuuskoulu).

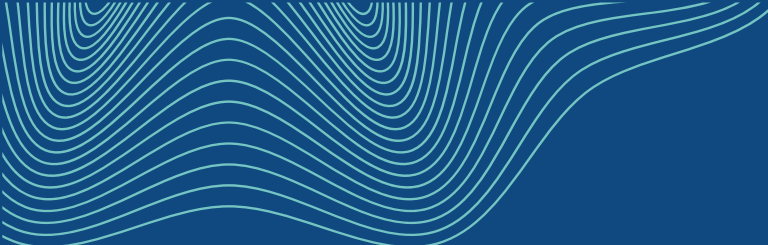
Valtion ennakkoijien verkosto

- oppimista ja jakamista

- "Useammilla silmäpareilla näemme enemmän"
- V. 2018 ->
- Nyt 170 jäsentä, n. 60 virastoa
- Tavoitteena
 - Luoda yhteistä katsetta tulevaisuuteen, lisätä yhteistyötä ja **"ristiinpölyttymistä"**
 - **Oppia** ja rikastaa
- Asiantuntijakuulemisia, käytäntöjen jakamista, menetelmäkokeiluja, myös kv-yhteyksiä
- Yhteistä signaalikeräystä, poikkeihallinnollisten teemojen tarkastelua
- Teemoina mm. teknologia, yhteiskunta, nuoret, hyvinvointi
- Osa ministeriöistä tekee Tulevaisuusselonteokoakin yhdessä virastojensa kanssa.

Ekosysteemikoulut

- arvoa yhteiskehittämisestä

16.10.2025

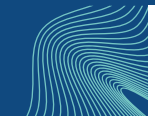
Liisa Virolainen, Työelämä ja kestävyys –yksikkö, VK, ja Johannan Kotipelto, Vero

Töissä
Suomelle

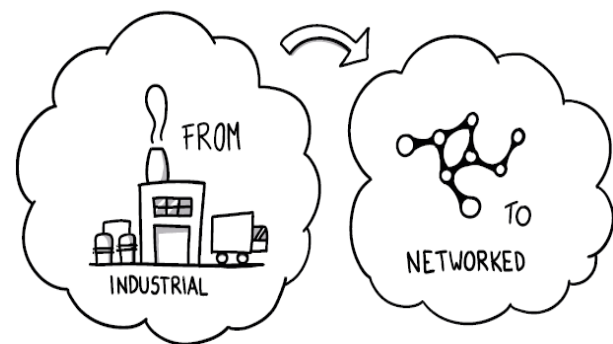

Kestävyys
yhdessä

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Ekosysteemikoulut – arvoa yhteiskehittämisestä

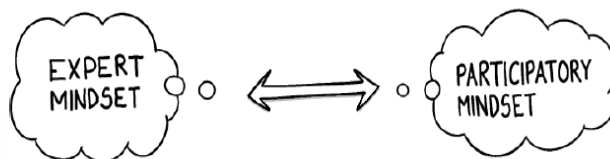

Ekosysteemiajattelun
perusasioita

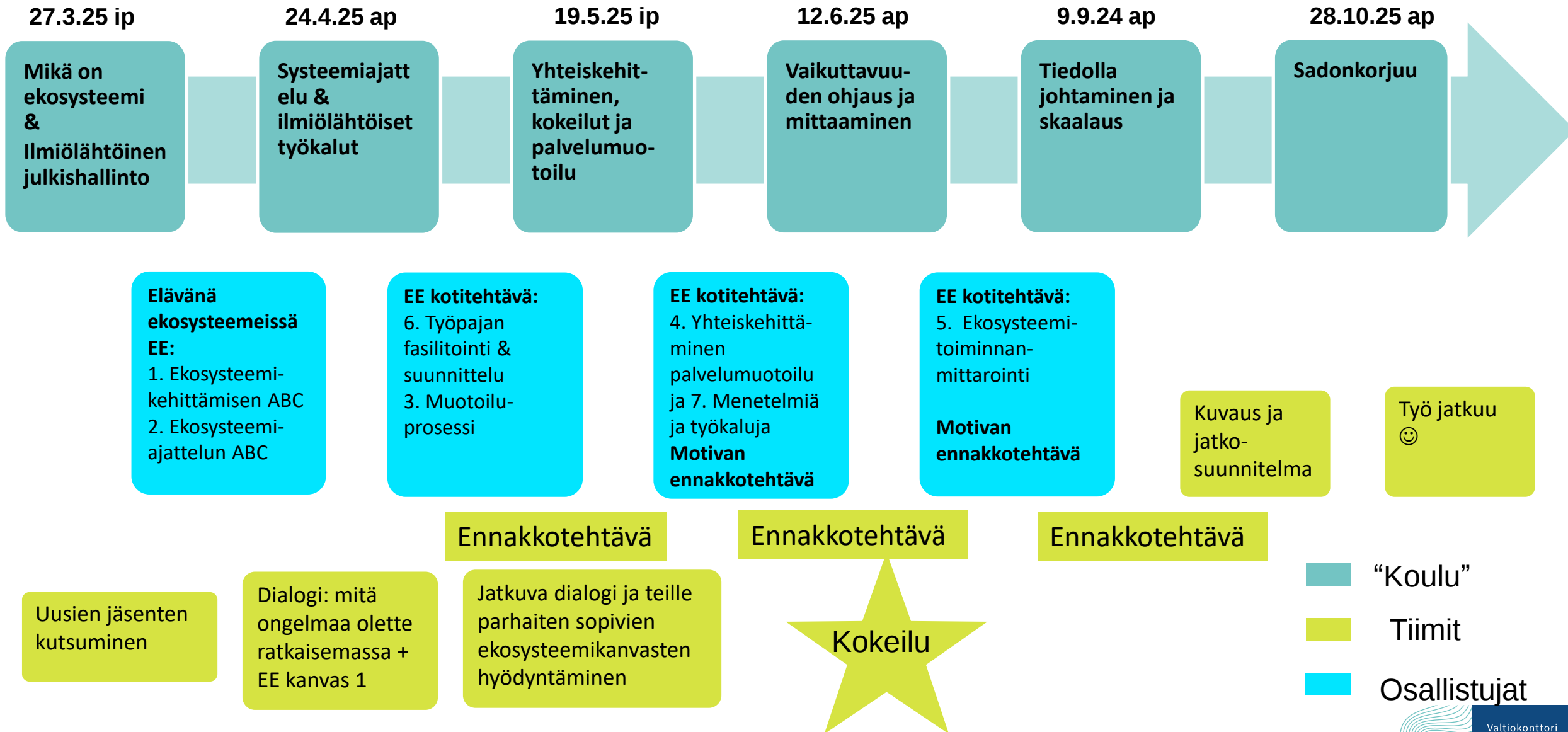
VISION
FACTORY

CHANGE OF A MINDSET

- Ensimmäisen Ekosysteemikoulun perusteella teimme yhteiskehittämiseen opastavan sivuston Valtiolla.fi-alustalle: [Elävänä ekosysteemeissä - arvoa yhteiskehittämisestä](#)
- Viisi ekosysteemikoulua 2022 - 2025
- 38 keissiä
- yli 50 osallistujatahoa

EKOSYSTEEMIKIIHDYTTÄMÖ 5

Ekosysteemikoulujen (5 kpl) tiimit ja teemat

Yhteiskunnallisen päätöksenteon perustana olevan tutkitun tiedon avoimuus	Lupa- ja valvonta-viranomaisten riskitietoinen toiminta	Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelu-kokonaisuus-hankkeen ekosysteemi	Maankäyttö- ja maanpeitetiedon dataekosysteemin tiedon tuottaja-verkoston toimintamalli	Ekosysteemimäisen toimintamallin hyödyntäminen osana JOPPI Jatkuvan oppimisen Suomi ESR+ -hanketta	Digitalisaation edistäminen informaatio-ohjausta tehostamalla	Lastensuojelun paikallinen ja alueellinen ekosysteemi	Maankäyttö-sektorin ilmastomuutoksen torjunta ja ilmastomuutokseen sopeutuminen
Työpaikan altisteet	Nuorten väkivalta- ja jengi-käyttäytyminen	Osaaminen ongelmana	Luovan alan yhteyksien vahvistaminen	Kulttuurialan palvelupolku ja työllistyminen	Hiilestä kiinni	Nuorten kokemarasismi	Koulutuksen kentällä toimijoiden verkostoyhteistyö
Vastuullisuustyön mittarit	Vaikuttava ympäristö-kasvatus	Kestävä kehitys kunnissa ja kaupungeissa	Laurean kiertotalous Living Lab	Yhden-vertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo	Elinkeino-toimijana maaseudulla tulevaisuuden kestävässä digi-yhteiskunnassa	Suomen tieto- ja tilasto-ekosysteemi	Vihreän siirtymän ohjaus ja taksonomia VN:ssa
Kiertotalous-hankinnat	Rahapelihaittojen torjunta finanssialalla	Maa- ja metsätalouden sekä maankäytön uudet ratkaisut	Kuntien kulttuuri-palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden kehittäminen	Sähköisen eläinlääk-määräyksen kokonaisuuden tavoitteet ja yhteistyömalli	Kansainvälisen yhteistyön tehostaminen koulutusviennin edistämiseksi – case Ukraina	Hiilineutraalisuus ja kestävä kehitys valtion työympäristöissä	Ylivelkaantumisen ekosysteemi
Toimintaympäristön jatkuva, ennakkoiva seuranta (Hybrid Market Intelligence Lab)	Sisäasiainhallinnon ennakkoiva ekosysteemi kokonais-turvallisuuteen	Kasviproteiinien tuotannon ja kulutuksen lisääminen Suomessa	Työhyvinvointi, työkyky ja muuttuva työelämä	Saavutettavuus hyvinvointialueilla	Väestönkasvu ja siihen varautuminen Turussa		

Ekosysteemikouluissa mukana olleita tahoja, ei täydellinen listaus. Tiimit voivat kutsua porukkaa työn edetessä tarpeen mukaan.

- Aalto yliopisto, Helsingin yliopisto, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Laurea
- Edukeskus, Kela, Keva, Kirkkohallitus, Motiva, Senaatti, Takuusäätiö, Työturvallisuuskeskus, VTT
- Espoon, Helsingin ja Turun kaupungit, Kuntaliitto, Lahden seudun kehitys Ladec Oy
- Finanssialan keskusliitto, Nordea, OP-pankki
- Erilaisten oppijoiden liitto, Hyvinvointiyhtiö Hyvil Oy, Itla, JHL, Kehitysvamma-tuki 57 ry., Lastensuojelun keskusliitto, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Näkövammaisten liitto, Pesäpuu, Varsinais-Suomen hyvinvointialue, WWF
- DVV, Ely-keskus, Kansallisarkisto, Luonnonvarakeskus, Oikeusapuvirasto, Opetushallitus, STUK, Suomen ympäristökeskus, Suomenlinnan hoitokunta, Tilastokeskus, Traficom, Valtiokonttori, Valtori, THL, Valtion koulukodit, Verohallinto
- OKM, OM, STM, TEM

Terveisiä koululaisilta

"Ilmiölähtöinen yhteiskehittäminen, Ekosysteemikoulut ja Törmäämöt toimivat sekä oppimista arvostavan muutoshaluisen asenneilmapiirin että tehokkaan hallinnon synnyttämisen foorumeina ja mahdollistajina."

"Itse toivon, että julkishallintoa alettaisiin kehittää kokonaisuutena ilman, että esimerkiksi valtion organisaatioiden ja hyvinvointialueiden välille syntyy siiloja. Resurssit ovat kaikilla rajalliset ja palvelemme samoja kansalaisia."

"Valtionhallinnossa on hyvä olla prosessi ja "omistaja", joka vahvistaa vahvistaa viranomaisten keskeisiä kykyjä tehdä yhteistyötä. Tarvitaan laaja hyväksyttävyys, pitää määritellä vaikuttavuutta sekä mitata toimien vaikutuksia.

Ekosysteemikoulu on osoittautunut sellaiseksi kohtaamispaikaksi, jossa tiimit eri hallinnonaloilta oppivat toisiltaan ja pääsevät näkemään oman organisaation raja-aitojen yli."

Terveisiä koululaisilta

”Indikaattorit osoittavat suunnan, eivät syitä. Syyt ovat useasti monen toimijan ja toimen summa. Ekosysteeminä voimme johtaa yhteisesti asetettuja tavoitteita, ja toisaalta tunnistaa se, mihin ei voi vaikuttaa.”

”Avoin asenne, tahto ymmärtää toista ja kyky toimia ratkaisukeskeisesti ratkaisee pitkälti ekosysteemin toimivuuden. Miten onnistumme muuttamaan tekemisen tapamme, on kriittinen menestystekijä.”

”Tuuppaamista voi tehdä onnistuneiden käytännön esimerkkien avulla.”

”Valtiolla osataan Ekosysteemikoulun avulla ratkaista muita toimialoja paremmin eri hallinnonalojen, julkisen sektorin ja myös yksityisen sektorin organisaatioiden välisiä rajapintojen esteitä.

Ongelmia ja toiminnan pullonkauloja ratkaistaan uutta luovilla tavoilla, kun on saatettu yhteen tahoja, jotka voivat asioihin vaikuttaa.

Ekosysteemikoulu olisi hyvä ottaa toimintatavaksi myös muilla toimialoilla.”

Terveisiä koululaisilta

”Olen ollut mukana Valtiokonttorin kanssa verkostoitumassa sekä vastuullisuusverkostossa, Törmäämössä että Ekosysteemikoulussa. Se työ, mitä Valtiokonttorissa ja verkostoissa on tehty, on ensiarvoisen tärkeää. Mikään muu taho ei valtionhallinnossa ole saanut rakennettua sellaista verkostokoneistoa, joka tästä yhteistyöstä on muodostunut.

Ilman tätä ei myöskään meidän ”Kestävien virastojen” -työmme olisi edennyt niin hyvin, tai erityisestikin Hiilineutraali työarki -verkostomme, jossa on mukana kymmeniä valtion virastoja ja toimijoita sekä runsaasti yksityisiä valtion työntekijöitä, joita kaikkia kiinnostaa yhteistyö ja tavoite ilmastonmuutoksen vaikutusten hillintään ja sopeutumiseen. Yhdessä keinoja on haettu ja ratkaisuja löydettykin.

Kiitos suuresti työstä, jota yhteistyön eteen olette tehneet ja olemme kohdanneet ja päässeet keskustelemaan sellaistenkin toimijoiden kanssa, joihin emme koskaan muuta kautta olisi kohdanneet.”

Mahdollistajia

- **Vaikuttavuus:** sen tunnistaminen, että todellinen yhteiskunnallinen muutos edellyttää poikkisektorisia ja systeemisiä lähestymistapoja.
- **Johtajuus ja visio:** poliittinen sitoumus periaatteena edistää hallinnollisesti poikkileikkaavaa ja ilmiöpohjaista yhteistyötä.
- **Tietotyökalut:** tekoälyn, dataintegraation ja yhteisten mittarien ja viitekehysten potentiaali paremman poikkisektorisen ymmärryksen mahdollistamiseksi.
- **Sektorien edelläkävijät:** sosiaali- ja terveys sekä ympäristö (kestävyysteemojen kautta) toimivat varhaisina omaksujina.
- **Innovaatiokäytännöt ja politiikkaohjaus:** lisääntynyt kiinnostus haaste-/tavoite- tai jopa missiolähtöiseen toimintaan.
- **Sosiaalinen laatu viitekehystenä:** laajempien ulottuvuuksien käsittely, kuten koheesio, osallisuus, resilienssi...

Esteitä

- **Ajattelumallit ja kulttuuri:** siilot ministeriöiden ja virastojen välillä, mandaattien ja resurssien suojeleminen ja kilpailu voimavaroista, poliittiset syklit ja median paine kannustavat lyhyen aikavälin mitattaviin tuloksiin pitkän aikavälin systeemisen muutoksen sijaan..
- **Riskiä karttavat asenteet:** ilmiöpohjaista työtä pidetään uhkana (+”not invented here”).
- **Hallinnon rakenteet ja logiikka:** lain/mandaatin jaot, toimenkuvat ja roolit vaikeuttavat poikkileikkaavaa vastuunottoa.
- **Budjetointi- ja rahoitusjärjestelmät sidottu sektoreihin:** poikkisektoriset investoinnit poikkeus, kannustimet sidottu sektorin tehokkuuteen, ei poikkisektoraaliseen yhteiskunnalliseen vaikutukseen.
- **Tieto ja mittaaminen:** suppea tulkinta mittareista (kustannukset, säästöt, panos-tuotos jne.) hallitsevat pitkän aikavälin ja laadullisten vaikutusten (hyvinvointi, resilienssi, kestävyys) sijaan.
- **Poliittinen ja yhteiskunnallinen ympäristö:** ideologiset jakolinjat ja median logiikka suosivat yksinkertaisia, näkyviä ja lyhyen aikavälin kysymyksiä. Vaalisyklit häiritsevät jatkuvuutta ja pitkän aikavälin systeemistä uudistusta.

Yhteenveto

Kokemuksemme mukaan suosittellemme

- Yhteistyöhön tulisi kannustaa virastojen tulossopimuksissa, johdon sopimuksissa sekä asiantuntijoiden työnkuvissa.
- Ilmiölähtöisille kehitystiimeille tulisi antaa mandaatti ja rahoitusta edetä - muutoin homma jää helposti kesken alkuinnostuksen jälkeen.
- Useimmiten on kyse myös dataekosysteemistä. Siksi myös tiedon tulee voida liikkua yli organisaatorajojen.
- Tarvitaan taho, joka orkestroi yhteiskehittämistä.

Tarvitaan **kehitys- tai innovaatioprosessi**, jossa sovittujen kriteerien pohjalta valittaisiin

- a) asiakaskeskeisiä aiheita eteenpäin kokeiltavaksi (rahoituksen osa 1) ja
- b) validointien/simuloinnin jälkeen hankkeistettavaksi ja toteutettavaksi siten, että tekemistä ohjaa **teemakohtainen allianssi** eikä vain yksi virasto (rahoituksen osa 2) .

Yhteentoimivuuden sparrausryhmä 2025

- <https://www.linkedin.com/groups/10058010/>

#ToivoTeoiksi2025

- Kehittämisyhteistyötä tekevien verkosto lanseerasi kaikille avoimen toivon teemavuoden 2025 - toivottomuuden sijaan.
- Onko meillä riittävästi jaettuja myönteisiä, tavoittelemisen arvoisia tulevaisuuskuvia?
- Toivo on osa resilienssiä – myös yhteiskunnan tasolla.
- LinkedIn-ryhmä: <https://www.linkedin.com/groups/10025082/>
- [Blogialusta: Nyt tarvitaan toivoa ja toivon tekoja](#)

Kiitos!

